

Embargo tot donderdag 17 oktober 2019 tot 11.00 uur

Onderwerp Voortgangsrapportage 2019-II

Steller P. Scholtens

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 367 91 16 Bijlage(n) 1

Ons kenmerk

Datum 17-10-2019 Uw brief van

Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Met deze brief informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2019. Tevens informeren wij u over de realisatie van de bezuinigingen.

Wij bieden u de volgende rapportage aan:

- Voortgangsrapportage 2019-II (VGR 2019-II)

De rapportage is opgenomen in de bijlage bij deze brief. De bezuinigingsrapportage is integraal onderdeel van VGR 2019-II.

De voortgangsrapportage heeft de functie van (bij)sturingsinstrument en het verstrekken van volledige, juiste en actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting. In deze tweede voortgangsrapportage van 2019 informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2019. Deze verwachting is gebaseerd op de realisatie tot en met juni 2019 en ontwikkelingen tot en met september 2018.

Aard van de rapportages

Terugkijken en vooruitkijken

Een voortgangsrapportage geeft zowel een terugblik als een vooruitblik. Vanuit de realisatie wordt een inschatting gegeven van de verwachte resultaten van zowel de financiën als de beleidsdoelstellingen van de gemeente over 2019. Verder gaan we in op de stand van zaken van de bedrijfsvoering. Daarnaast wordt de stand van zaken ten aanzien van de bezuinigingen weergegeven.

Stand van zaken en afwijkingen

De voortgangsrapportage is vooral gericht op de afwijkingen van beleid en financiën. Het onderdeel bezuinigingen geeft de stand van zaken per peildatum weer.

Rapportage over de paragrafen die uw raad heeft ingesteld

In de voortgangsrapportage rapporteren we over de voortgang van de programma's. Daarnaast heeft uw raad gekozen om, naast de verplichte paragrafen, drie belangrijke thema's/dwarsdoorsneden van de begroting als paragraaf aan te merken: duurzaamheid, integraal gebiedsgericht werken en bedrijfsvoering. Wij hebben deze paragrafen eveneens opgenomen in de voortgangsrapportage.

Prognose resultaat bedraagt 5,9 miljoen euro voordelig ten opzichte van de begroting

De prognose van het resultaat voor bestemming over 2019 bedraagt 5,9 miljoen euro voordelig. Naast deze prognose is de besteedbaarheid van belang. Onder het besteedbare resultaat verstaan wij het resultaat dat overblijft na aftrek van de bestemmingsvoorstellen. Op basis van het huidige kader voor bestemming bedraagt het resultaat na bestemming 2,1 miljoen euro nadelig.

Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan een nieuw kader "Eén integraal afwegingsmoment". In dit nieuwe kader stellen wij de raad voor om het automatisme voor het herbestemmen van positieve resultaten te beperken en zodoende financieel een positiever jaarrekeningresultaat (na bestemming) te realiseren. Volgens dat vernieuwde kader blijft er een besteedbaar resultaat over van 1,0 miljoen euro voordelig. Bij het opstellen van de VGR 2019-II gaan we uit van een vernieuwde kader voor bestemmingsvoorstellen bij de rekening. Dit onder voorbehoud van goedkeuring van het nieuwe kader door de raad.

Onze prognose is gebaseerd op de realisatie tot en met juni 2019 en ontwikkelingen tot en met september 2019. Ervaringen uit het verleden laten zien dat het jaarrekeningresultaat de afgelopen jaren positiever uitviel dan de prognose uit de VGR II. Dit zag er de afgelopen jaren als volgt uit:

- 2016: VGR-II 7,0 miljoen euro voordelig / rekening 53,6 miljoen euro voordelig
- 2017: VGR-II -1,5 miljoen euro nadelig / rekening 12,9 miljoen euro voordelig
- 2018: VGR-II -14,0 miljoen euro nadelig / rekening 39,9 miljoen euro voordelig

De voordelige afwijkingen komen enerzijds doordat het lastig is om het resultaat exact te voorspellen en anderzijds doordat de organisatie voorzichtig is in het afgeven van prognoses. Ingeschatte meevallers worden pas meegenomen indien ze redelijk zeker zijn. In de begroting 2020 wordt

rekening gehouden met een rekeningresultaat in 2019 van 7 miljoen euro voordelig. Deze inschatting is gebaseerd op het gegeven dat het rekeningresultaat de afgelopen jaren positief afwijkt van het resultaat bij de prognose van de voortgangsrapportage. Daarnaast worden de nadelen bij BUIG in de begroting en prognose anders meegenomen ten opzichte van de voorgaande jaren. Inmiddels heeft het college richting de ambtelijke organisatie aangegeven strakker te willen sturen op budgetten.

De onderverdeling in het resultaat ziet er als volgt uit:

Prognose (Bedragen x 1.000 euro)	VGR 2019-I	VGR 2019-II	Vershil
Resultaat	-5.815	5.932	11.747
Niet vrij besteedbaar resultaat	-1.265	-4.915	-3.650
Resultaat na correctie bestemmingen	-7.080	1.017	8.097

Toelichting op de prognose

De grootste afwijkingen in de prognose ten opzichte van de begroting hebben betrekking op:

1. BUIG (N 3,9 miljoen euro) - Programma 1. Werk en inkomen

De actuele verwachte afwijking van het BUIG-tekort in 2019 ten opzichte van de begroting is 3,9 miljoen euro nadelig. Deze is gelijk aan de prognose bij VGR 2019-I. Ten opzichte van VGR 2019-I stijgt het BUIG-budget per saldo met 1,3 miljoen euro door ophoging voor nominale stijging van uitkeringen in 2019 en door verlaging in verband met een neerwaartse bijstelling van het landelijk verwacht aantal uitkeringen in 2019.

De verwachte uitgaven zijn 1,2 miljoen euro hoger dan bij VGR 2019-I. Hiervan betreft 0,8 miljoen euro hogere uitgaven voor de loonkostensubsidie. Er is sprake van een stijging van het aantal afspraakbanen in het tweede kwartaal en bij de instroom van nieuw beschut wordt een inhaalslag gemaakt om het quotum van 96 plaatsingen eind 2019 te gaan realiseren. Daarnaast is het gemiddelde bedrag aan loonkostensubsidie gestegen als gevolg van een stijging van het gemiddeld aantal uren per contract. Verder zijn de verwachte uitgaven 0,4 miljoen euro dan bij VGR 2019-I doordat blijkt dat het aandeel van het aantal uitkeringen in Groningen in het landelijk aantal uitkeringen in 2019 verder stijgt. De prognose bij VGR 2019-I was gebaseerd op het in 2018 gerealiseerd aandeel in de landelijke uitgaven. Dit uitgavenaandeel zal in 2019 hoger zijn, doordat het aandeel van het aantal uitkeringen in Groningen het landelijk aantal uitkeringen stijgt. De tot en met juli gerealiseerde uitgaven bevestigen dit.

Tot slot wordt door deze wijzigingen de verwachte vangnetuitkering 0,1 miljoen euro lager. Daarmee komt het uiteindelijke saldo dat bij VGR 2019-II wordt verwacht uit op 14,6 miljoen euro negatief.

2. Hervormingen (N 3,2 miljoen euro) - Programma's 11. Dienstverlening, 12. College, raad en gebiedsgericht werken & 14. Overhead en ondersteuning organisatie

Wij verwachten voor de maatregelen op de organisatie een nadeel van 3,1 miljoen euro. Dit nadeel is inclusief een forse krimpopgave van het Shared Service Center (SSC). De organisatieontwikkeling binnen het SSC is in volle gang, met als doel om een efficiëntere en slagvaardigere organisatie te worden. Er lopen diverse trajecten zoals: outsourcing ICT, realisatie Business Case DIV, verbeteren financiële- en HRM- managementinformatie, e-HRM, vernieuwing Communicatie, doorontwikkeling Financiën, vereenvoudiging financiële administratie en e-facturatie. Aan de organisatieontwikkeling is een bezuiniging gekoppeld die deels is gerealiseerd. Het nog niet volledig realiseren van die bezuiniging komt grotendeels doordat de personele krimp meer tijd vraagt. We zien taken en formatie afnemen, maar het daadwerkelijk inzetten van minder mensen vraagt nog een grote inspanning. Voor 2019 verwachten wij voor het SSC een nadeel van afgerond 2,0 miljoen euro. De nadelen bij de overige directies bedragen opgeteld 1,1 miljoen euro. Daarnaast zijn er nog overige nadelen op hervorming van 0,1 miljoen euro.

3. Gemeentefonds (N 3,4 miljoen euro) - Programma 13. Algemene inkomsten en post onvoorzien

3.1 Algemene uitkering 2018 (V 2,4 miljoen euro)

Uit de meicirculaire 2019 blijkt dat de uitkeringsfactor over 2018 met 1 punt opwaarts wordt bijgesteld. Deze stijging wordt veroorzaakt door een groter dan verwachte daling van het aantal bijstandontvangers. Voor Groningen levert dit een voordeel op van 179 duizend euro.

Daarnaast is in de meicirculaire een decentralisatie uitkering opgenomen voor 'landelijke vreemdelingenvoorzieningen'. Deze kosten waren in 2018 gedekt uit de algemene middelen zodat het bedrag van 2,2 miljoen hierdoor kan vrijvallen.

3.2 Landelijke ontwikkelingen 2019 (N 5,0 miljoen euro)

Uit de meicirculaire 2019 volgt dat de uitkeringsfactor in 2019 structureel met 13 punten daalt ten opzichte van primitieve begroting 2019. Deze daling wordt voornamelijk veroorzaakt door lagere Rijksuitgaven (onderuitputting budgetten). De ruimte onder het BCF-plafond blijkt in realisatie lager te zijn wat eveneens resulteert in een lagere uitkering. In 2019 levert dit per saldo een nadeel op van 3,4 miljoen euro.

Ook in de septembercirculaire is het accres neerwaarts bijgesteld. Het accres daalt met 6 punten als gevolg onderuitputting bij het Rijk (N 2,8 miljoen euro) en de uitkering van de ruimte onder het BCF-plafond (V 1,2 miljoen euro).

3.3 Plaatselijke ontwikkelingen 2019 (N 869 duizend euro)

De plaatselijke ontwikkelingen zijn geactualiseerd ten opzichte van de ramingen zoals die zijn opgenomen in de primitieve begroting 2019. Op basis van actuele informatie vanuit onder andere het CBS, de waarderingskamer en

de jaarrekening 2018 zijn de standen van een groot aantal verdeelmaatstaven geactualiseerd. Het aantal bijstandsontvangers en de verwachte extra groei leerlingen vallen lager uit dan ingeschat bij de begroting 2019. De maatstaven klantenpotentieel, aantal vestigingen, lage inkomens en loonkostensubsidie zijn toegenomen. De actualisaties leiden per saldo tot een lagere uitkering van zo'n 1,0 miljoen euro in 2019.

We hebben in 2019 een nabetaling ontvangen voor maatschappelijke opvang. Dit resulteert in een resultaat van 178 duizend euro. Per saldo een nadelig resultaat van 869 duizend euro.

4. Onroerende Zaak Belasting (V 2,0 miljoen euro) - Programma 13. Algemene inkomsten en post onvoorzien

We verwachten een meeropbrengst onroerende zaak belasting van 2 miljoen euro. Dit wordt met name verklaard doordat de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad hoger uit valt dan ten tijde van de berekening van de tarieven werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond en voor het niet getaxeerde deel hebben we aannames gedaan. In werkelijkheid vallen de taxaties hoger uit. De onzekerheid over deze prognose is groter dan andere jaren, omdat de belastingaanslagen door de herindeling pas eind april zijn opgelegd.

5. Zorgkosten Wmo (V 2,8 miljoen euro) - Programma 4. Welzijn gezondheid en zorg

5.1 Wmo effect meicirculaire (V 1,5 miljoen euro)

In de meicirculaire van het gemeentefonds is een fors bedrag toegevoegd voor de WMO begeleiding. Met dit bedrag was geen rekening gehouden.

5.2 Wmo vrijval ruimte invoering abonnementstarief (V 800 duizend euro)

Voor de invoering van het abonnementstarief hebben gemeenten extra middelen gekregen in de algemene uitkering van het gemeentefonds. In de praktijk zien wij de effecten van de invoering van het abonnementstarief in 2018 nog niet terug in een stijging van de zorgkosten (de aanzuigende werking). Het hiervoor gereserveerde bedrag kan incidenteel tot een bedrag van 800 duizend euro vrijvallen.

5.3 Meerkostenregeling (V 300 duizend euro)

We zien ten opzichte van 2018 een toename in het gebruik van de meerkostenregeling. Desondanks verwachten wij op dit moment een vrijval van 300 duizend euro.

5.4 Wmo (oud) voorzieningen (N 139 duizend euro)

Per saldo is een stijging te zien van de kosten van de voorzieningen WMO oud. Naast een daling in de prognose van woonvoorzieningen en individueel vervoer, zien wij een toename in de kosten van de rolstoelen als gevolg van meer leveringen.

5.5 Overig Wmo (V 389 duizend euro)

Onder deze post zijn diverse effecten meegenomen van de Wmo, de grootste hiervan is de incidentele uitgave als gevolg van een afspraak met zorgverzekeraars over de kosten van begeleiding voor jongeren boven de 18.

6. Intensiveringen (V 3,9 miljoen euro) - Diverse programma's

6.1 Fietsenstalling V&D (V 1,8 miljoen euro)

In 2019 hebben we incidenteel 2 miljoen euro beschikbaar gesteld om te investeren in een fietsenstalling in de kelder van de voormalige V&D. We verwachten deze intensiveringsmiddelen niet geheel in 2019 te besteden. De verwachte vrijval wordt ingezet als onderdeel van de bezuinigingsmaatregelen voor de begroting 2020. In de begroting 2020 wordt een gewijzigde financieringsvorm voor de fietsenstalling meegenomen.

6.2 Verkeer (V 500 duizend euro)

In 2019 zijn er intensiveringsmiddelen beschikbaar gesteld om verkeersmaatregelen uit te voeren. Dit betreft onder andere Aanpak Ring Zuid, parkeervisie en verkeersveiligheid. De middelen hiervoor worden in 2019 niet volledig besteed. Deze vrijvallende middelen zijn wel benodigd om de maatregelen in het volgende jaar te realiseren.

6.3 Compensatieregeling Onroerende Zaak Belasting (V 350 duizend euro)

De harmonisatie van de OZB heeft voor bedrijven in de oude gemeenten Haren en Ten Boer tot een forse lastenstijging geleid. Deze bedrijven worden gecompenseerd. Hiervoor is in 2019 1,35 miljoen euro beschikbaar. De werkelijke compensatie in 2019 valt 350 duizend euro lager uit.

6.4 Vorming Gemeentelijke Basisprocessen Inkomen (V 250 duizend euro)

De bijdrage die wij in 2019 ontvangen voor het niet realiseren van de bezuiniging in het kader van de vorming GBI kan vrijvallen. Wij verwachten binnen de bedrijfsvoering een voordeel van 350 duizend euro (als gevolg van incidentele vacatureruimte), die we hiervoor gaan inzetten.

6.5 Gebiedsgericht werken (V 249 duizend euro)

De uitvoering van het gebiedsprogramma doen we samen met de burgers en andere belanghebbenden in de wijk. Voor een zorgvuldig participatieproces is soms meer tijd nodig dan vooraf is gepland. Hierdoor zal naar verwachting in 2019 249 duizend euro nog niet worden besteed.

6.6 Overig (V 780 duizend euro)

Diverse kleinere voordelen op intensiveringsmiddelen tellen op tot een totaal van 780 duizend euro.

Toelichting verschil ten opzichte van de VGR 2019-I

Bij de VGR 2019-I is een prognose afgegeven van een nadelig resultaat van 5,8 miljoen euro. De huidige prognose van de VGR 2019-II wijkt daar met een voordelig resultaat van 11,7 miljoen euro vanaf.

Inhoudelijk zijn er grotere verschuivingen zichtbaar bij een aantal grote posten:

- *Zorgkosten Wmo (V 2,8 miljoen euro ten opzichte van VGR 2019-I) - Zie voorgaande toelichting.*
- *Intensiveringen (V 3,5 miljoen euro ten opzichte van VGR 2019-I) - Zie voorgaande toelichting.*
- *Onroerende Zaak Belasting (V 2,0 miljoen euro ten opzichte van VGR 2019-I) - Zie voorgaande toelichting.*
- *Regionaal transformatie agenda (V 1,9 miljoen euro ten opzichte van VGR 2019-I) - In de regionale transformatieagenda zijn de inhoudelijke ontwikkelopgaven voor de komende jaren voor de jeugdhulpregio Groningen uitgewerkt. Het fonds is bedoeld om de transformatiebeweging te bevorderen. Wij zijn de penvoerder voor deze gelden. We verwachten dat een bedrag van 1,9 miljoen euro niet dit jaar maar in de komende jaren ingezet zal gaan worden.*

Besteedbaar resultaat

Het verschil tussen de prognose en de besteedbaarheid wordt verklaard doordat een aantal verwachte resultaten conform afspraken met uw raad met reserves verrekend worden, dan wel anders gedekt wordt. In de prognose van 5,9 miljoen euro voordeel zijn in ieder geval de volgende verwachte resultaten verwerkt die van invloed zijn op de besteedbaarheid daarvan:

Prognose VGR 2019-II (Bedragen x 1,0 miljoen euro)	
Prognose resultaat	5,9
Bonus nieuw beschut	-0,3
Co investeringsfonds Sport	-0,2
Intensiveringen	-0,1
Regionaal transformatie agenda	-1,9
Samenwerkingsverbanden	-1,4
Vergunninghouders	-1,0
Prognose besteedbaar resultaat	1,0

Bovenvermelde bedragen van in totaal 4,9 miljoen euro zijn niet vrij besteedbaar conform het vernieuwd kader “Eén integraal afwegingsmoment”. Bij het raadsbesluit over het integrale afwegingsmoment heeft de raad besloten in 2019 een evaluatie uit te voeren over de werkwijze met één afwegingsmoment. Bij de evaluatie wordt bekeken of de werkwijze structureel kan worden ingevoerd en welke aanpassingen wenselijk zijn. Naar

aanleiding van deze evaluatie en naar aanleiding van het uitgangspunt¹ welke het college geformuleerd heeft in het coalitieakkoord, zullen de raad enkele voorstellen tot wijziging van het kader te bestemmen resultaat bij de rekening worden voorgelegd. Dit betekent dat er meer resultaat als 'bestedbaar' wordt aangemerkt dan dat er met het huidige kader het geval is.

Incidentele en structurele resultaten

Van de gemelde afwijkingen is per saldo 1,2 miljoen euro structureel nadelig resultaat. De structurele resultaten zijn:

- Individuele inkomenstoeslag (N 0,2 miljoen euro)
- Jeugdhulp (N 1,7 miljoen euro)
- Beschermd Wonen (N 1,1 miljoen euro)
- Peuteropvang (V 1,0 miljoen euro)
- Ontvangen belastingen (V 0,4 miljoen euro)
- Intensiveringen – compensatie OZB (V 0,3 miljoen euro)
- Dividend BNG (V 0,1 miljoen euro)
- Specifieke uitkering stimulering Sport (N 0,3 miljoen euro)
- Wmo – Meerkostenregeling (V 0,3 miljoen euro)

De structurele voordelen zijn in het meerjarenbeeld opgenomen. De structurele nadelen zijn aangeleverd als knelpunt voor begroting 2020.

Ontwikkelingen en onzekerheden ten aanzien van de prognose

De prognose is gebaseerd op de realisatiecijfers tot en met juni 2019 en de ontwikkelingen tot en met september 2019. Naast de al vermelde financiële afwijkingen is er een aantal ontwikkelingen en onzekerheden aan te geven ten aanzien van de prognose.

Digitale dienstverlening

Met de investeringen voor intensivering digitale dienstverlening heeft het College middelen vrij gemaakt om de kwaliteit van de dienstverlening beter aan te laten sluiten op de verwachting van de burger. Hieruit is begin 2019 het programma Virtueel Groningen 2022 opgezet, met als doel om innovatie en digitale transformatie te stimuleren. De verschillende projecten ter verbetering van de dienstverlening richten zich niet alleen op de voorkant van onze producten en diensten (balie, website), maar ook op het vernieuwen en optimaliseren van onze onderliggende IT-infrastructuur. De looptijd van vele van deze projecten is daarom dusdanig lang dat wij verwachten de meeste kosten in latere jaren te maken.

¹ In het coalitieakkoord is bij de financiële uitgangspunten het volgende opgenomen naar aanleiding van de ambtelijke evaluatie: in 2019 wordt de werkwijze één integraal afwegingsmoment bij de begroting (inclusief een kader voor bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening) geëvalueerd. Indien na het overnemen van de in het kader opgenomen bestemmingsvoorstellen bij de jaarrekening een tekort ontstaat en er een onttrekking uit het weerstandsvermogen noodzakelijk is, kunnen de bestemmingsvoorstellen worden heroverwogen.

Energie

In VGR 2019-I is gemeld dat Gresco eind 2018 is gestart met het analyseren van de werkelijke verbruiken per aansluiting over de periode 2015-2018. De werkelijke kosten worden afgezet tegen de ontvangen budgetten per directie over dezelfde periode. Deze analyse vormt de basis om tot nieuwe budgetafspraken voor 2019 en verder te komen. Daarnaast zien we dat met name de energieprijzen sterk zijn gestegen. Afhankelijk van de hoeveelheid energie die wordt afgenomen per aansluiting, stijgen de energieprijzen gemiddeld circa 25%. Deze sterk gestegen energieprijzen kunnen niet geheel binnen de bestaande budgetten worden opgevangen.

Toelage Onregelmatige Dienst

Tot op heden hebben we de uitbetaling van de Toelage Onregelmatige Dienst niet uitgevoerd bij verlofopname, maar er ligt een rechterlijke uitspraak (niet specifiek voor gemeente Groningen) die ons dit wel verplicht.

We onderzoeken nu welke vergoedingen we moeten doen om dit punt voor het betreffende personeel te herstellen en willen dit eind 2019 uitbetalen.

Deze uitbetaling zal extra lasten met zich mee brengen die niet waren begroot. De hoogte hiervan is op dit moment nog niet bekend.

Vervanging sleutelposities SW

De komende jaren wordt het beschutte bedrijf geconfronteerd met het vervangen van sleutelposities die nu nog door SW'ers worden ingevuld. Aangezien binnen de huidige SW'ers en de instroom vanuit nieuw beschut mogelijk geen geschikte kandidaten zijn om deze plekken op te vullen is men genoodzaakt deze plekken ambtelijk in te vullen. De extra kosten hiervoor worden t/m 2021 gedekt door de verwachte bonus Nieuw Beschut.

Beheer openbare ruimte

Sommige werkzaamheden binnen het programma onderhoud en beheer openbare ruimte zijn erg lastig te voorspellen. Externe omgevingsfactoren als het weer zijn vrijwel niet te voorspellen en hebben wel een impact op de kosten die nog gemaakt gaan worden. Wat betreft programmabudgetten: in 2019 worden de programma's allemaal in opdrachten uitgezet. Of deze programma's eind 2019 volledig gereed zijn en gefactureerd kunnen worden is altijd onzeker. Ook hier zijn afhankelijkheden zoals kapvergunningen bij bomen die niet zijn te voorspellen/beïnvloeden.

Grondzaken

De jaarlijkse herziening van grondexploitaties kan leiden tot een resultaat op grondzaken. Daarnaast kunnen aan-/verkoop van gronden leiden tot een resultaatteffect. Momenteel is er nog maar een enkel resultaat hieruit bekend.

Slot en nacalculaties

In 2019 staan er een aantal slot en nacalculaties gepland. Momenteel zijn hieruit nog geen resultaten bekend. De resultaten uit deze calculaties kunnen het resultaat nog beïnvloeden.

Bijsturing vertaald in begrotingswijzigingen

Bij de tweede ronde van begrotingswijzigingen (VGR 2019-II) zijn geen bijsturingsmaatregelen voorgesteld.

Wij vertrouwen erop u hiermee voldoende geïnformeerd te hebben.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
Koen Schuiling

de secretaris,
Diana Starmans

Deze brief is elektronisch aangemaakt en daarom niet ondertekend.